

पुराकृति (पु० + कृ०) f. pl. die frühere Handlungsweise HARIV. 11128.
 पुराग neben पुरग im gaṇa कृशाश्चादि zu P. 4, 2, 80.
 पुरार्त्तं und ०त्ता (पु० + त्त, ता) adj. vormalig, von früher her —, von jeher seiend: विप्रासः RV. 1, 118, 3. 3, 31, 9. पुराजाः प्रत्नासं चासुः सखायः 6, 21, 5. Indra 38, 3. die Aṣvin 7, 73, 1. अमृतासः 97, 5. 10, 3, 5.
 पुराटङ्क m. N. pr. eines Mannes Verz. d. B. H. 196, 8.
 पुराट्ट s. u. 2. अट्ट.
 पुराणी (von पुरा) 1) adj. f. स्त्री (dieses nicht zu belegen) und ई gaṇa वक्त्रादि zu P. 4, 1, 45. kann mit seinem subst. componirt werden 2, 1, 49. früher dagewesen, vormalig; längst bestehend. alt; auch so v. a. abgelegen, gebraucht (Gegens. नूतन, नव) NAIGH. 3, 27. Nir. 8, 19. 9, 43. AK. 3, 2, 26. TRIK. 3, 1, 18. 3, 134. H. 1449. an. 3, 216. MED. η. 63. fg. HALĀJ. 4, 26. पुनः पुनर्जायमाना पुराणी (उपाः) RV. 1, 92, 10. 3, 34, 9. 61, 1, 4, 31, 6. सक्वनी 3, 53, 2. घोक्रः 38, 6. अयं पन्था अन्वित्तः पुराणाः 4, 18, 1. गात्रा 9, 99, 4. वीर्या 10, 39, 5. 43, 5. 130, 6. अत्रा नो विश्वतिः पिता पुराणां अन्वेति 133, 1, 2. VS. 18, 52. धर्म AV. 18, 3, 1. सरितः 12, 2, 41. पुराणाचार्य PĀR. GRHJ. 2, 12. प्रज्ञा चवर्ताच. Up. 4, 18. यज्ञ M. 5, 23. निधि 8, 38. 39. उपनिषद् MBH. 1, 3629. 3, 1566. 13, 3512. BHAG. 2, 20. 13, 4. R. 1, 23, 15. 48, 10. MATSJA-P. in Verz. d. Oxf. H. No. 93, Z. 13. पुरुष PRAB. 16, 4. von Vishṇu (vgl. पुराणपुरुष) VARĀH. BRH. S. 42 (43), 54; vgl. HARIV. 12362, wo LANGLOIS पुराणश्च gelesen zu haben scheint. पुराणमित्येव न साधु सर्वम् MALĪV. 4, 2. ०कूप MRĀKḠ. 110, 24. व्रीक्यः CAT. BR. 2, 4, 8. 7. अन्वित्तं 13, 8, 4, 10. कुम्भं ÇĪNKH. ÇR. 4, 13, 14. देह HARIV. 3179. BHĪG. P. 5, 3, 24. MĀRĀ. P. 63, 54. द्रव्यं SUÇR. 1, 136, 14. सर्पिम् 181, 11. 2, 40, 18. अन्वित्तं BHĪG. P. 7, 12, 19. P. 2, 1, 49. Sch. पत्न RAGH. 3, 7. Vgl. निष्पुराणा. — 2) n. Dinge der Vorzeit, Erzählung aus der Vergangenheit, alte Geschichte (λόγος und μῦθος): ऋचः सामानि च्छन्दसि पुराणां यजुषा सह AV. 14, 7, 24. इतिहास, पुराण, गाथाः, नारायणीः 15, 6, 4. AÇV. GRHJ. 3, 3. ÇAT. BR. 11, 3, 8. 7. 9. 13, 4, 8, 13. TAĪTT. ĀR. 2, 9. fgg. आयुष्मता कथाः कीर्तयन्तो माज्ञत्यानीतिहासपुराणानीत्याख्यायमानाः AÇV. GRHJ. 4, 6. इतिहासः पुराणां विद्या उपनिषद्ः ÇAT. BR. 14, 5, 4, 10. 7, 8, 11. M. 3, 232. MBH. 1. 235 = 246. 468. 649. 882. 863. fg. 1438. fg. 3, 7078. 12, 7870. fg. 7571. 13. 3990. 4304. HARIV. 2214. R. 1, 8, 5. 4, 61, 4. मात्स्यकं नाम पुराणम् MATSJP. 36. LALIT. ed. Calc. 179, 3. इदं वा अथे नैव किंचनासीन्न चौरासोदित्यादिकं जगतः प्रागवस्थानमुपक्रम्य सर्गप्रतिपादकं वाक्यजातं पुराणम् SĪ. in der Einl. zu AIT. Ba.; vgl. BURNOUF in der Einl. zu BHĪG. P. I. x. पुराणेषु HARIV. 2374. Vier Sammlungen (संस्कृता) von पुराणा VP. 283. sechs BURNOUF in der Einl. zu BHĪG. P. I, xxxvii. achtzehn PURĀṆA MBH. 18, 804. aufgezählt VP. 283. fg. BURNOUF a. a. O. LXXXV. fgg. MADHUS. in Ind. St. 1, 18. पुराणां पञ्चलक्षणम् (vgl. VP. Einl. v) AK. 1, 1, 5, 6. H. 232. fg. MED. = ग्रन्थं TRIK. 3, 3, 134. = शास्त्रं H. an. ०संस्कृता BHĪG. P. 8, 24, 55. Verz. d. B. H. No. 479. — 3) m. (nach TRIK. und ÇABDAR. m. n.) eine Münze von einem best. Gewicht BURN. Intr. 597. fg. = कार्यायणं TRIK. ÇABDAR. = पण MED. = 16 Paṇa H. an. ते शिष्यमायकाः षोडश स्याद्वरणां पुराणाश्चैव राजतः M. 8, 186. पञ्चभिर्व्यति दामवं पुराणीः को ऽपि मानवः Spr. 1666. PĀNÇUPHAD. bei BURN. Intr. 146. षट्शतं धेनुः पञ्चभिर्गान्ध्यानां मध्यानां त्रिपुराणिकाः द्वात्रिंशत्कृत्तलपरिमितं (sic) रजतपुराणाः. — 4) N. pr. eines Rshi KĪTH. 39, 7. — Vgl. IV. Theil.

पौराणिक.

पुराणक (von पुराण) m. N. pr. eines Nāga HARIV. LANGL. I, 507.
 पुराणकल्प (पु० + क०) m. = पुराकल्प. स इत्थमापृष्टपुराणकल्पः BUḶG. P. 3, 7, 42.
 पुराणग (पु० + 2. ग) m. der Sänger der Dinge der Vorzeit, Bein. Brahman's TRIK. 1, 1, 26. H. 212.
 पुराणपुरुष (पु० + पु०) m. der alte Mann, Bein. Vishṇu's TRIK. 1, 1, 29. H. 214. Verz. d. Oxf. H. 183, b, 36.
 पुराणप्रोक्त (पु० + प्रोक्त) adj. von alten Weisen verkündet: ०प्रोक्तेषु ब्राह्मणकल्पेषु P. 4, 3, 105.
 पुराणवत् (von पुराण) adv. wie vordem: अयं वृश्च पुराणवद्वतैरिव गुणितम् RV. 8, 40, 6. किमिदं वा पुराणवज्जरीतेरिव शस्यते 62, 11. 10, 43, 9.
 पुराणविद् (पु० + विद्) adj. die Dinge der Vorzeit kennend AV. 11, 8, 7. die Purāṇa kennend PRAB. 13, 5. — Vgl. पुराविद्.
 पुराणविद्या (पु० + वि०) f. die Kunde von den Dingen der Vorzeit AÇV. ÇR. 10, 7. पुराणविद् st. dessen ÇĪNKH. ÇR. 16, 2, 28.
 पुराणात्त (पु० + अत्त) m. Bein. Janā's H. ç. 33.
 पुराण्य (von पुराण), पुराण्यति über die Dinge der Vorzeit erzählen GANARATS. im gaṇa कण्ठदि zu P. 3, 1, 27.
 पुरातन (von पुरा) adj. f. ई aus alter Zeit stammend, ehemalig, alt AK. 3, 2, 26. H. 1448. HALĀJ. 4, 26. MBH. 14, 2849. M. 3, 213. भिपजः SUÇR. 2, 17, 18. KUMĀRAS. 6, 9. MBH. 12, 13430. कथा 13, 420. H. 239. इतिहास SUND. 1, 1. योग BHAG. 4, 3. सृष्टि MBH. 13. 1375. KULL. zu M. 5, 23. Verz. d. Oxf. H. 86, a, 23. पुरातनेन देवेन विष्णुना MBH. 3, 10915. पुरुष von Vishṇu (vgl. पुराणपुरुष) KAIVALJOP. in Ind. St. 2, 13. RAGH. 11, 85. BHĪG. P. 3, 17, 30. वने चरितम् N. 24, 44. दाराः MBH. 4, 411. HARIV. 9409. चित्तवृत्ति RĪGĀ-TAR. 3, 193. alt, gebraucht SUÇR. 1, 209, 19. pl. die Alten RĪGĀ-TAR. 1, 20. नवं वस्त्रं नवं कृत्नं नव्या स्त्री नूतनं गृहम् । सर्वत्र नूतनं शस्तं सेवकात्रे पुरातने ॥ Spr. 1431. पुरातने ehemals, in vergangenen Zeiten: दृष्टमेतत्पुरातने MBH. 5, 4072. HARIV. 3016. 7388. 7955. so ist wohl auch MBH. 1, 1204 zu lesen. n. eine alte Sage: आख्यातुं तत्समारम्भे विशालापाः पुरातनम् R. 1, 45, 13.
 पुरातल n. die Gegend unterhalb der sieben Welten ÇABDĀRTHAK. bei WILS. — Vgl. तलातल u. s. w.
 पुराधिप (पुर + अधिप) m. der Gouverneur einer Stadt, Stadthaupt, Polizeimeister KATHĀS. 13, 173.
 पुराध्यत (पुर + अ०) m. der Commandant einer Burg, Gouverneur einer Stadt, Polizeimeister H. ç. 141. MBH. 13, 6209. KATHĀS. 13, 177.
 पुरायोनि (पु० + यो०) adj. von alter Herkunft, Beiw. der Könige MBH. 3, 12705.
 पुरारति (पुर + अ०) m. des Pura Feind, Bein. Çiva's KATHĀS. 44, 22. 50, 205. — Vgl. पुरजित्.
 पुरारि (पुर + अरि) m. des Pura Feind, Bein. Çiva's (vgl. पुरजित्) TRIK. 1, 1, 44. KUMĀRAS. 5, 51. KATHĀS. 20, 60. 44, 20. DHŪRTAS. 66, 4. SĪU. D. 17, 19. Vishṇu's (vgl. पुरकृन्) BUḶG. P. 5, 24, 28. Davon nom. abstr. ०त्वं n. Verz. d. Oxf. H. No. 93, Z. 17 (भवस्य).
 पुरार्धविस्तर (पुर - अर्ध + वि०) adj. den Umfang einer halben Stadt habend, als Erkl. von खिट H. 972. Wird im ÇKDR. und bei WILSON als